

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

Į S A K Y M A S
DĖL PAGRINDINIŲ MIŠKO KIRTIMO TAISYKLIŲ PAKEITIMO

2003 m. gruodžio 19 d. Nr. 670

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 16 straipsnio 1 dalimi (Žin., 1994, Nr. [96-1872](#); 2001, Nr. [35-1161](#)), pakeičiu Pagrindinių miško kirtimų taisykles, patvirtintas aplinkos ministro 1999 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 73 „Dėl Pagrindinių miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [29-844](#); 2000, Nr. [96-3054](#); 2001, Nr. [63-2300](#)),

I š d ė s t a u Pagrindinių miško kirtimų taisykles nauja redakcija (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 670

PAGRINDINIŲ MIŠKO KIRTIMŲ TAISYKLĖS**BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Pagrindinių kirtimų taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų ir Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymais, Privačių miškų tvarkymo ir naudojimo nuostatais, Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, Miško sanitarinės apsaugos taisyklėmis ir kitais teisės aktais. Taisyklės privalomos visiems miškų savininkams, valdytojams ir naudotojams.

2. Vykdamas pagrindinius kirtimus, turi būti sudarytos sąlygos racionaliui, pastoviam ir daugiatisliam miško išteklių naudojimui, miško aplinkosauginių ir rekreacinių funkcijų užtikrinimui bei biologinės įvairovės išsaugojimui ir gausinimui, našių ir atsparių tikslinių medynų atkūrimui nustatytu laiku. Kartu siekiama sudaryti palankias sąlygas miškų ūkio gamybai tobulinti, miškų struktūrai, sklypų formai ir dydžiui bei medynų išdėstymui miško masyve optimizuoti.

3. III ir IV grupių miškuose pagrindiniai kirtimai vykdomi kertant ne jaunesnius nei nustatyta šių taisyklių 1 lentelėje, taip pat blogos būklės, pažeistus pusamžius ir bręstančius medynus. Plotas, kuriame vykdomi pagrindiniai kirtimai, vadinamas birže.

Siekiant optimizuoti sklypų formą ir dydį bei medynų teritorinį išsidėstymą, kirtimai gali būti vykdomi nedideliuose iki 0,5 ha bręstančių medynų sklypuose, besiribojančiuose ar įsiterpusiuose į kertamus brandžius ar rekonstruotinus medynus. Tuo pačiu tikslu rekomenduojama atidėti normalios sanitarinės būklės brandžių medynų kirtimą, jeigu šie įsiterpę ar ribojasi su didesniais bręstančių medynų sklypais.

4. II grupės miškuose gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais. Stichinių ar biotinių veiksnių sudarkyti, blogos sanitarinės būklės medynai kertami neplynais ir plynais sanitariniais kirtimais.

5. Medynų kirtimo III ir IV miškų grupių miškuose eiliškumas nustatomas atsižvelgus į jų būklę, amžių, struktūrą, skalsumą, pomiškio būklę, teritorinę padėtį, selekcinę, ekologinę bei ekonominę reikšmę, taip pat į greta kertamos biržės liekančių medynų atsparumą vėjams, miško ligoms, kenkėjams ir kt.

Pagrindinių kirtimų planas sudaromas vadovaujantis tokiu eiliškumu:

- medynai, skubiai kirstini pagal būklę:
 - a) blogos sanitarinės būklės;
 - b) nusakinti pušynai;
 - c) vienaardžiai 0,4 ir mažesnio skalsumo;
- medynai su perspektyviu šviesinių tikslinių medžių rūšių pomiškiu ar polajiniais tikslinių medžių rūšių želdiniais;
- brandūs medynai, įsiterpę į jaunuolynus, rekonstruotinus medynus, miško plynumas ar besiribojantys su jais, jeigu tai leidžia optimizuoti miško sklypų formą ir dydį;
- medynai su perspektyviu unksminių medžių rūšių pomiškiu ar antruoju ardu;
- trečios selekcinės grupės medynai;
- kiti brandūs medynai.

Medynai, augantys sklypuose, kuriuose keičiama miško žemės pagrindinė tikslinė paskirtis (kai kertamas miškas elektros tiekimo, vamzdynų bei kitiems objektams statyti, keliams tiesti, karjerams, durpių gavybai ir kitais atvejais), kertami nesilaikant minėto eiliškumo.

Pirmos selekcinės grupės medynai, ypač spygliuočių, kirstini sėkliniais metais.

6. Minimalūs medynų kirtimo bei gamtinės brandos amžiai pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė. Lietuvos miškų medynų minimalūs pagrindinių kirtimų ir gamtinės brandos amžiai

Vyraujančios medžių rūšys	IV grupės miškai	III grupės miškai	Gamtinės brandos (pagrindinių kirtimų II grupės miškuose) amžiai
Pušis, maumedis, uosis, klevas, guoba, vinkšna	101	111	171
Eglė	71	81	121
Ažuolas	121	141	201
Beržas, liepa, juodalksnis, skroblas	61	61	91
Drebulė, tuopa, bankso pušis	41	41	61
Baltalksnis, blindė, gluosnis	31	31	51

PASTABA. Privačiuose miškuose baltalksnynams, blindynams, gluosnynams ir gryniams drebulynams kirtimo amžius IV miškų grupės miškuose nenustatomas.

7. Kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei išsaugoti būtina vadovautis tokiomis nuostatomis:

- 1) parenkant miško kirtimo ir atkūrimo būdus, išnaudoti želimo galimybes;
- 2) visais galimais atvejais biržių ribas tapatinti su sklypų ribomis;
- 3) palikti biržėse išsidėsčiusius tolygiai arba atskiromis grupėmis stuobrius, drevėtus, uoksinius pavienius, vyresnio amžiaus nei vidutinis kertamo medyno amžius, pušies, azuolo, uosio, liepos bei kitų kietųjų ir minkštųjų lapuočių medžius (ne mažiau kaip 7 medžiai 1 ha);
- 4) palikti atsparių vėjavartai medžių grupes retų augalų radavietėse, prie vertingų ir lankomų vietų, šaltinių, upelių bei kitose ekologiniu ir estetiniu požiūriu vertingose vietose;
- 5) pagrindiniai plyni ir neplyni kirtimai aplink retų paukščių lizdavietes draudžiami 2 priede nurodytu atstumu;
- 6) vykdant miško kirtimus palikti pavienes miškinės obelis, miškinės kriaušės, trešnes, stambius paprastojo šermukšnio, gudobelių ir kitus retai pasitaikančius medžius.

PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ BŪDAI

8. Miškuose taikomi plyni, atvejiniai ir atrankiniai pagrindinių kirtimų būdai.

Kirtimo būdas nustatomas kiekvienam šių taisyklių reikalavimus atitinkančiam medynui, atsižvelgiant į miškų grupę ir pogrupį, augavietės sąlygas, esamo ir būsimo (tikslinio) medyno sudėtį, struktūrą ir selekcinę vertę, esamą pomiškį bei atkūrimo būdą, taip pat į technines ir ekonomines sąlygas.

9. Biržė projektuojama vienodų ar panašių augaviečių sąlygų taksacinių sklypų ar jų grupių, kuriose formuotinas tos pačios tikslinės rūšinės sudėties medynas, ribose.

10. Plyni kirtimai:

10.1. plynų kirtimų biržės projektuojamos sklypais, o kai sklypai dideli, – jų dalimis. Kai biržės ribos sutampa su sklypų ribomis, kirtimai vadinami sklypiniais, kitu atveju – biržiniais. Plynais kirtimais medynas iškertamas iš karto, paliekant tikslinį gyvybingą pomiškį, jaunuolynų grupes, polajinius želdinius, sėklinius bei aplinkosauginiu požiūriu vertingus medžius, jų grupes.

Plynai paprastai kertami medynai, kuriuose nėra perspektyvaus antro ardo, polajinių želdinių ar pakankamo kiekio tikslinių medžių rūšių pomiškio bei palankių sąlygų jam atsirasti kertant neplynai.

Plynai kertami visi pelkinių augaviečių medynai, taip pat užpelkėjusių augaviečių („U“ hidrotopo) medynai, kurių viršutinio ardo sudėtyje yra 30 ir daugiau proc. eglų.

Vandens telkinių šlaituose, statesniuose kaip 15°, tai pat visuose šlaituose, statesniuose kaip 45°, plyni kirtimai nevykdomi. Maksimalus plynų biržių 15–45° nuolydžio šlaituose plotis – 75 m;

10.2. maksimalūs leistini plynų kirtimų biržių plotai nurodyti 2 lentelėje.

Siekiant biržių ribas derinti su sklypų ribomis, jas leidžiama išplėsti iki 1,5 maksimalaus biržės pločio. Iki 3 ha ploto sklypus ar keletą sklypų, kurių bendras plotas neviršija 3 ha, leidžiama kirsti plynai, nesilaikant 2 lentelėje nurodytų maksimalių leistinų biržių pločių apribojimų.

Maksimalus iškertamos plynų kirtimų biržės (sklypo) plotas IV grupės miškuose – 8 ha, III grupės miškuose – 5 ha.

Ligų, kenkėjų, gaisrų, vėjų stipriai pažeisti ar kitaip labai sudarkyti mažesnio kaip 0,4 skalsumo medynai gali būti iškertami iš karto neribojant biržės ploto ir pločio;

2 lentelė. Maksimalūs leistini plynų kirtimų biržių pločiai

Miško augaviečių sąlygos		Atkuriami medynai	Maksimalus leistinas biržės plotis, m	
miško tipai	dtg		IV grupės miškai	III grupės miškai
Brukniašilis, žaliašilis, šilagiris, sausgiris (išskyrus šlaitus)	Na, Nb, Nc, Nd, Nf	Pušynai, minkštieji lapuočiai	150	100
		Eglynai, kietieji lapuočiai	100	75
Kitų augaviečių miškai	kitos dtg	Eglynai	75	75
		Juodalksnynai	150	100
		Kitų medžių rūšių medynai	100	75

10.3. biržių kryptis – šiaurė–pietūs, biržių šliejimo kryptis – iš rytų į vakarus. Šliejimo būdas – tiesioginis, atskirais atvejais gali būti kulisinis. Derinant biržių kryptį prie kvartalinio tinklo bei optimizuojant miško sklypų konfiguraciją, leidžiamas biržių nuokrypis nuo Š–P krypties prieš laikrodžio rodyklę iki 45° ir pagal laikrodžio rodyklę iki 45°;

10.4. minimalus plynų kirtimų biržių šliejimo laikas, kai atkuriami minkštųjų lapuočių medynai – 4 metai, kai atkuriami spygliuočių ar kietųjų lapuočių medynai – 6 metai, kai atkuriami pušynai nenusausintose pelkinėse augavietėse – 10 metų. Paprastai gretima biržė kertama, kai anksčiau iškirsta biržė yra atkurta. Maksimalus biržės ilgis – 1 km. Jei bendras šliejamų biržių ilgis viršija maksimalų biržės ilgį, biržės galais šliejamos ne anksčiau, kaip praėjus minimaliam šliejimo laikotarpiui. Šliejimo taisyklės netaikytinos, kai biržės galais liečiasi ne ilgesnėje kaip 30 m atkarpoje;

10.5. kai būtina greičiau iškirsti didelius brandžių bei perbrendusių medynų plotus, leidžiami kulisiniai kirtimai, tačiau užkirtimai galimi atstumu, ne mažesniu už dvigubą plynų kirtimų biržės plotį (kirsti kas trečią), kai atkuriami minkštųjų lapuočių medynai, ir trigubą biržės plotį (kirsti kas ketvirtą), kai atkuriami spygliuočių ar kietųjų lapuočių medynai. Paskutinės kulisos plotį biržių sekoje leidžiama didinti iki 1,5 karto.

III ir IV miško grupių gamtinę brandą pasiekę medynai, nusakinti pušynai, privačiose valdose, ne didesnė nei 10 ha, esantys brandūs medynai, taip pat viena su kita besiribojančiose privačiose valdose esantys brandūs medynai gali būti kertami pražanginiu būdu, paliekant kulisas, ne siauresnes kaip maksimalus plynų kirtimų biržės plotis.

Šliejimo apribojimų netaikyti, kai du kirstinus medynus skiria pusamžis ar jaunesnis medynas, kurio plotis ne mažesnis kaip maksimalus leistinas biržės plotis;

10.6. siekiant užtikrinti bei pagerinti miško atžėlimą, gali būti paliekami tikslinių, atsparių vėjams rūšių (pušies, juodalksnio, uosio, ąžuolo) sėkliniai medžiai, vadovaujantis Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimais. Atlikusius savo paskirtį sėklinius medžius rekomenduojama iškirsti prieš jaunuolyno susivėrimą žiemos metu, esant sniego dangai. Kertant sėklinius medžius, vadovautis šių taisyklių 7 punkto 3) papunkčio reikalavimais.

11. Atvejiniai kirtimai:

11.1. atvejinais kirtimais medynas iškertamas 2–3 (4) atvejais per 10–20 (išskyrus ilgalaikius atvejinius kirtimus) metų. Atvejiniai kirtimai vykdomi sklypuose ar jų grupėse. Pagrindiniai atvejinių kirtimų tikslai – naujo tikslinio medyno suformavimas atžėlimu ir medyno išauginimo laiko sutrumpinimas bei racionalesnis medienos panaudojimas, kai medyną sudaro nevienodo brandumo medžiai;

11.2. atvejiniai kirtimai pirmiausia taikytini šiais atvejais:

- kai yra perspektyvus, atitinkantis augavietės sąlygas ir tolygiai pasiskirstęs plote pomiškis (3 priedas);
- kai polajyje yra miško želdinių (3 priedas);
- kai yra perspektyvus eglių ar uosių, ne mažesnio kaip 0,4 skalsumo, antrasis ardas, kurio amžius ne didesnis nei 50 metų;
- kai medynas susideda iš labai skirtingo kirtimo amžiaus medžių rūšių.

Atvejiniai kirtimai taip pat gali būti vykdomi siekiant sudaryti sąlygas vertingų medžių rūšių pomiškiui atsirasti bei nepageidautinų rūšių, ypač drebulės ir baltalksnio, atžaloms sunaikinti;

11.3. atvejinių kirtimų atvejų skaičius ir trukmė priklauso nuo medyno rūšinės sudėties, struktūros, skalsumo, atsparumo vėjui, pomiškio ir antrojo ardo medžių kiekio bei būklės, augavietės sąlygų. Kirtimai kartojami kas 5 – 10 metų.

Dviem atvejais dažniausiai kertami 0,6–0,8 skalsumo medynai. Paskutiniam atvejui paliekamo medyno skalsumas neturi būti mažesnis kaip 0,4. Pušynuose, taikant supaprastintus dviejų atvejų kirtimus, po pirmojo atvejo paliekamas didesnis sėklinių arba priedangos medžių skaičius (0,2–0,3 skalsumas).

Trimis atvejais paprastai kertami didelio skalsumo (0,9 ir didesnio) medynai. Trys atvejai dažniausiai taikytini kertant medynus, kuriuose dar reikia suformuoti pomiškį (sudaryti sąlygas miškui atželti).

Dviardžiuose medynuose, siekiant iš antrojo ardo suformuoti naują medyną, taikomi dviejų ciklų atvejiniai kirtimai.

Kai medynas susideda iš skirtingo kirtimo amžiaus medžių rūšių, taikomi ilgalaikiai atvejiniai kirtimai;

11.4. medynuose, esant grupiniam pomiškiui, taip pat pušynuose ir ąžuolynuose, siekiant atžėlimo, taikomi grupiniai– atvejiniai (lizdiniai) kirtimai;

11.5. atvejiniai kirtimai sausesnėse (Š, N ir L hidrotapai) augavietėse vykdomi visame sklype. Didelio ploto drėgnų ir šlapių (U ir p hidrotapai) augaviečių eglynuose, lapuočių su eglėmis (eglių ne mažiau 20% medyno rūšinės sudėties) ir eglių antru ardu medynuose kertama biržėmis, kurių plotis negali viršyti dvigubo plynų kirtimų nustatyto maksimalaus biržių pločio. Šiuo atveju taikomas minimalus plynų kirtimų šliejimo laikas. Vykdamas supaprastintus dviejų atvejų kirtimus pušynuose, taikomi plynų kirtimų pušynuose biržių pločių ir biržių šliejimo laiko reikalavimai.

12. Atrankiniai kirtimai:

12.1. laisvieji atrankiniai kirtimai dažniausiai vykdomi įvairiamžiuose medynuose, kurių sudėtis ir atžėlimo eiga atitinka ūkio poreikius, taip pat siekiant suformuoti įvairiamžę medyno struktūrą. Jie plačiau taikytini II ir III grupės miškuose, vykdamas pagrindinius kirtimus, kur būtina užtikrinti miško atžėlimą ir išsaugoti miško aplinką. Šiais kirtimais paprastai kertami sklypai ar jų grupės. Kirtimai kartojami kas 7 – 15 metų. Vienu atveju rekomenduojama iškirsti ne daugiau kaip 20–30 % medyno tūrio. Pirmiausia kertami brandūs, taip pat neperspektyvūs, nepageidautinų rūšių medžiai;

12.2. grupiniai – atrankiniai kirtimai taikytini medynuose su grupėmis išsidėsčiusiu pomiškiu, kur plyni kirtimai nepriimtini aplinkosauginiu, rekreaciniu ar ūkiniu požiūriu.

13. Pušies, kietųjų lapuočių medynuose, kuriems iki brandos liko ne mažiau kaip 10 metų, galima iškirsti brandžius minkštuosius lapuočius. Eglės medynuose, kuriems iki brandos liko ne mažiau kaip 10 metų, galima iškirsti brandžius drebulės ir baltalksnių medžius. Po kirtimų paliekamas skalsumas neturi būti mažesnis kaip 0,6.

Privačiuose miškuose nebrandžiuose medynuose kertant drebulės, baltalksnius, blindes ir gluosnius po kirtimų paliekamas skalsumas neturi būti mažesnis kaip 0,6.

KIRTIMŲ APRIBOJIMAI ATSKIRŲ MIŠKŲ GRUPIŲ BEI SAUGOMŲ TERITORIJŲ IR KERTINIŲ MIŠKO BUVEINIŲ MIŠKUOSE

14. Pagal Lietuvos Respublikos miškų ir Saugomų teritorijų įstatymus ir Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimus taikomi tokie miško kirtimų apribojimai:

14.1. pirmos grupės – rezervatiniuose miškuose miško kirtimai draudžiami;

14.2. antros grupės miškuose gamtinę brandą pasiekę medynai gali būti kertami pagrindiniais neplynais kirtimais. Stichinių ar biotinių veiksnių sudarkyti, blogos sanitarinės būklės medynai kertami neplynais arba plynais sanitariniais kirtimais.

Vykdamas kirtimus ekosistemų apsaugos miškuose, biržių ribas būtina derinti su augaviečių ribomis, rekreaciniuose miškuose būtina atsižvelgti į jų rekreacinio panaudojimo būklę (teritorinį išsidėstymą, pobūdį ir intensyvumą).

Pagrindiniai miško kirtimai botaniniuose, miško genetiniuose, pedologiniuose draustiniuose bei kraštovaizdžio, botaninių – zoologinių bei zoologinių draustinių dalyse, kur saugomi žoliniai augalai ir dirvožemio struktūra, vykdomi tik žiemos metu, išalus gruntui, o kitose šių draustinių dalyse – rudenį ir žiemą. Prioritetas teikiamas kirtimo būdams ir metodams, užtikrinantiems miško atžėlimą.

Rekreaciniuose miškuose kertama ne poilsavimo sezono metu. Projektuojant kirtimus ir parenkant kirtimo būdus, vadovaujamasi kraštovaizdžio formavimo principais.

Antros grupės miškuose visų rūšių kirtimus (pagrindinius, ugdymo, sanitarinius ir kt.) rekomenduojama vykdyti kompleksiskai – vienu metu apimant visą kvartalą ar jų grupę;

14.3. trečios grupės – apsauginiuose miškuose pirmenybė teikiama neplyniams pagrindinių kirtimų būdams. Neplynais kirtimais turėtų būti kertama ne mažiau kaip 50 proc. pagrindinių miško kirtimų ploto;

14.4. ketvirtos grupės – ūkiniuose miškuose leidžiami visi pagrindinių kirtimų būdai ir metodai. Neplynais kirtimais turėtų būti kertama ne mažiau kaip 20 proc. pagrindinių miško kirtimų ploto;

14.5. saugomų teritorijų miškuose, priskirtuose II ir III miškų grupėms, o nacionaliniuose parkuose visuose miškuose pagrindiniai miško kirtimai draudžiami nuo kovo 1 d. iki liepos 1 d., jei saugomai teritorijai kitais teisės aktais nėra nustatytas kitoks miško kirtimų laikas;

14.6. pagrindiniai miško kirtimai saugomose teritorijose vykdomi šių taisyklių ir saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų ir teritorijų planavimo dokumentų nustatyta tvarka;

14.7. nacionalinių parkų valstybinės reikšmės miškuose, išskyrus pelkinius medynus, taip pat užpelkėjusių augaviečių („U“ hidrotopo) medynus, kurių viršutinio ardo sudėtyje yra 30 ir daugiau proc. eglių bei stichinių ar biotinių veiksnių sudarkytus, blogos sanitarinės būklės, kurių būklės negalima pagerinti neplynais kirtimais, medynus, vykdomi tik neplyni pagrindiniai kirtimai;

14.8. miško kirtimai kertinių miško buveinių miškuose vykdomi vadovaujantis aplinkos ministro patvirtintomis Kertinių miško buveinių apsaugos ir tvarkymo taisyklėmis.

KIRTIMO BŪDAI ATSKIRŲ MEDŽIŲ RŪŠIŲ MEDYNUOSE

15. Kirtimai pušynuose:

15.1. šilagirio, sausgirio, žaliagirio, mėlyngirio (Nc, Nd, Ld, Lc) pušynuose, kuriuose yra perspektyvus eglių, pušų ar kietųjų lapuočių pomiškis, polajiniai želdiniai (3 priedas) arba antrasis ardas, siekiant suformuoti iš jų tikslinį medyną, vykdomi atvejiniai kirtimai;

15.2. mėlynšilio ir žaliašilio pušynus (Lb, Nb), esant perspektyviam eglių pomiškiui, iš kurio galima suformuoti tikslinį medyną, rekomenduojama kirsti atvejinio būdu arba plynai priklausomai nuo miškų grupės, išsaugant pomiškį;

15.3. kerpšilio, brukniašilio, žaliašilio (Nae, Na, Nb) pušynuose rekomenduojama taikyti supaprastintus dviejų atvejų kirtimus, pirmuoju atveju išretinant medyną iki 0,2-0,3 skalsumo ir siekiant sudaryti geresnes atžėlimo sąlygas. Atskirais atvejais tokie kirtimai taikytini ir mėlynšilio (Lb) pušynuose.

Esant nevienodam medyno tankumui bei grupiniam pušies pomiškiui, gali būti taikomi grupiniai-atvejiniai ar grupiniai-atrankiniai kirtimai;

15.4. visais kitais atvejais pušynai kertami plynai, jei tai nedraudžia šios taisyklės ar saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai ir teritorijų planavimo dokumentai. Kai po plynų kirtimų numatomas miško atžėlimas, ypač pelkinėse ir užpelkėjusiose, tyrašilio, raistšilio ir balašilio (Pa, Pb, Ua, Ub) augavietėse, paliekami sėkliniai medžiai.

16. Kirtimai eglynuose:

16.1. šilagirio, sausgirio, mėlyngirio, žaliagirio ir baltmiškio tipų (Nc, Nd, Nf, Lc, Ld, Lf) eglynai su tikslinių medžių rūšių perspektyviu pomiškiu (3 priedas) kertami atvejinio būdu;

16.2. minėtų augaviečių 0,7 ir didesnio skalsumo eglynai, kurių sudėtyje yra 2–5 dalys baltalksnių ar drebulių, rekomenduojama kirsti atvejiniiais ar atrankiniais kirtimais, pirmiausia iškertant minkštuosius lapuočius ir paliekant ne mažesnę kaip 0,5 skalsumą;

16.3. visuose kituose eglynuose pirmenybė teikiama plyniams kirtimams, jei tai nedraudžia šios taisyklės ar saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai ir teritorijų planavimo dokumentai.

Kertant užpelkėjusių ar pelkinių augaviečių eglynus, kuriuose yra juodalksnių ar uosių priemaiša, paliekami šių rūšių sėkliniai medžiai.

17. Kirtimai kietųjų lapuočių medynuose:

17.1. ąžuolynai, esant jų grupiniam mišrumui, taip pat grynai ąžuolynai su prošvaistėse esančiu ąžuolo pomiškiu kertami grupiniais–atvejiniiais 3–4 atvejų kirtimais. Iškertant lizdus, kartu iškertamas trakas, nereikalingų rūšių medžiai ir jų pomiškis juostose apie lizdus, siekiant sudaryti sąlygas ąžuolui atželti.

Tolygiai mišrius ar grynus ąžuolynus su pomiškiu ar be jo rekomenduojama kirsti atvejiniiais kirtimais (2–3 atvejais), pirmuoju atveju iškertant nereikalingų rūšių medžius, traką bei neperspektyvų pomiškį.

Sėkliniais arba kitais po jų metais (žiema), o sausose – šilagirio ir sausgirio (Nc, Nd) tipo augavietėse ir nesėkliniais metais, grynus ąžuolynus galima kirsti ir plynai. Kertant ne sėkliniais metais, reikia sudaryti prieškiriminio atžėlimo sąlygas. Tam sėkliniais metais turi būti iškertamas trakas biržėse, numatytose kirsti po 2–3 metų;

17.2. uosynai su perspektyviu tikslinių medžių rūšių pomiškiu (3 priedas), taip pat medynai be pomiškio, bet su drebulių ir baltalksnių priemaiša (2–5 dalys) kertami atvejinio būdu. Neperspektyvius senus polajo uosiukus rekomenduojama iškirsti ne vegetacijos metu. Kitus uosynus tikslinga kirsti plynai, jei tai nedraudžia šios taisyklės ar saugomų teritorijų miškų tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai, o nustelbtą uosių pomiškį nukirsti, siekiant sulaukti gyvybingų atžalų;

17.3. kiti kietųjų lapuočių medynai, esant juose perspektyviam tikslinių medžių rūšių pomiškiui ar antrajam ardui, kertami atvejinio būdu, o nesant pomiškio – plynai, jei tai nedraudžia šios taisyklės ar saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai ir teritorijų planavimo dokumentai.

18. Kirtimai minkštųjų lapuočių medynuose:

18.1. minkštųjų lapuočių medynus su perspektyviu tikslinių rūšių pomiškiu, polajiniais želdiniais (3 priedas) arba antruoju ardu, augančius šilagirio, sausgirio, žaliagirio, mėlyngirio, mėlynšilio, baltmiškio ir šlapgirio (Nc, Nd, Ld, Lc, Lb, Nf, Lf) bei nusaustų žemapelkių (Pc^n , Pd^n) augavietėse, taip pat juodalksnynus su uosio pomiškiu palieknio ir juodgirio (Ud, Uf) augavietėse rekomenduojama kirsti atvejinio būdu.

Minkštųjų lapuočių ne didesnio kaip 0,7 skalsumo medynus su perspektyviu uosių pomiškiu galima kirsti plynai, išsaugant mažą pomiškį, o didelį nustelbtą pomiškį nupjaunant („sodinant ant kelmo“);

18.2. beržynai, drebulynai ir baltalksnynai 0,7 ir didesnio skalsumo, kai juose yra 40% ir daugiau tolygiai išsidėsčiusių P, E, A, U medžių, augančių šias medžių rūšis atitinkančiose augavietėse, pasieksiančių brandą ne anksčiau kaip po 20 metų, kirstini ilgalaikiais atvejiniiais kirtimais, siekiant suformuoti spygliuočių arba kietųjų lapuočių medynus ir išvengti jų priešlaikinio (nepasiekusių brandos amžiaus) kirtimo. Tam pirmaisiais atvejinio kirtimų atvejais iškertami minkštieji lapuočiai, o po 20–50 ar daugiau metų – naujai suformuotas brandus spygliuočių arba

kietųjų lapuočių medynas. Tokiu pat būdu galima kirsti baltalksnynus, kai juose yra 40% ir daugiau gero augimo beržų ar juodalksnių. Paliekamų augti medynų skalsumas turi būti ne mažesnis kaip 0,4, o eglynų – 0,5;

18.3. visais kitais atvejais minkštųjų lapuočių medynus rekomenduojama kirsti plynai, jei tai nedraudžia šios taisyklės ar saugomų teritorijų apsaugą ir tvarkymą reglamentuojantys teisės aktai ir teritorijų planavimo dokumentai.

Juodalksnynus, siekiant jų atžėlimo, reikia kirsti žiemą arba vėlai rudenį po sėklinių metų. Kertant ne po sėklinių metų, paliekami grupėmis išdėstyti sėkliniai medžiai. Kertant pelkinių ir užpelkėjusių augaviečių beržynus su juodalksnių priemaiša, paliktini pastarųjų sėkliniai medžiai.

MIŠKO KIRTIMO, ATKŪRIMO IR KIRTAVIEČIŲ VALYMO DARBŲ REIKALAVIMAI

19. Paruošiamieji miško kirtimo darbai:

19.1. biržių kirtimo, kirtaviečių valymo, miško atkūrimo būdai, saugotino pomiškio ar jaunuolyno, sėklinių ir kitų nekirstinų medžių kiekis bei išsidėstymas nustatomi rėžiant kirtimo biržę ir nurodomi miško kirtimo dokumentuose.

Išduodant leidimą miškui kirsti, pridedamas schematinis biržės brėžinys, kuriame pažymimos saugomų augalų radvietės, nekirstinos sklypo dalys ar medžių grupės, taip pat 0,1 ha ir didesni saugotino pomiškio ir jaunuolynų ploteliai ar perspektyvūs želdiniai;

19.2. biržės eksploatavimo valksmos, medienos ištraukimo ir išvežimo keliai turi būti tokie, kad ateityje galėtų atlikti ir technologinių koridorių funkcijas atkuriant ir ugdant mišką, kovojant su miško ligomis, kenkėjais ir gaisrais. Esant galimybei, gali būti projektuojama vieninga valksmų sistema visam miško kvartalui.

Prieš kiekvienos biržės kirtimą sudaroma biržės kirtimo kortelė, kurioje nurodomi kirtimo, medienos ištraukimo, kirtavietės valymo būdai, tarpinių sandėlių ir medienos pakrovimo aikštelių vietos, keliai, magistraliniai ir šalutiniai valksmai, priemonės pomiškiui išsaugoti bei biržės skersinių kirtimo eiliškumas. Prieš miško kirtimą atliekami paruošiamieji darbai: biržė, esant reikalui, padalijama į skersines, pažymimos valksmos, medienos ištraukimo keliai, sandėlių, pakrovimo aikštelių vietos bei atliekami kiti darbai pagal Miško darbų saugos taisyklių reikalavimus.

20. Pagrindinių kirtimų technologijos ir sanitarinės apsaugos reikalavimai:

20.1. medienos ruošos darbai vykdomi taip, kad būtų mažiausias neigiamas kirtimo poveikis gamtinei aplinkai, ypač miško paklotei ir dirvožemiui, perspektyviam pomiškiui, miško žėliniams ir želdiniams, nekirstiniams medžiams;

20.2. biržės su perspektyviu saugotinu pomiškiu rekomenduojama kirsti rudens–žiemos laikotarpiu. Turi būti išsaugota ne mažiau kaip 70% pomiškio ir jaunuolyno. Kai būtina kirsti kitu metų laiku, turi būti išsaugoma ne mažiau kaip 60% saugotino pomiškio.

Kertant plynai, ypač šlapiose kirtavietėse, kur numatomas miško atžėlimas, esamas tikslinių medžių rūšių pomiškis, nors ir negausus, yra saugomas;

20.3. biržės dalys, kuriose yra saugotinas gyvybingas pomiškis, pažymimos jos brėžinyje. Kirtavietės patikrinimo ir priėmimo akte nurodomas išlikusio pomiškio kiekis ir procentas, jo išsidėstymas bei būklė ir, jei būtina, – miško atkūrimo priemonės;

20.4. pagrindiniams kirtimams naudojamos valksmos, prakirstos vykdant ugdymo ar sanitarinius kirtimus. Naujai projektuojant valksmų išdėstymą pagrindinių kirtimų biržėse, vidutinis atstumas tarp valksmų centrų turi būti ne mažesnis negu 25 m. Valksmų plotis kirtimo metu negali būti didesnis nei 4,5 m. Po kirtimo valksmų plotis turi būti ne didesnis nei 5,5 m. Projektuojant valksmas, perspektyvaus pomiškio grupės, jei tai įmanoma, turi būti apeinamos, valksmos per jas nekertamos. Atstumas tarp valksmų centrų gali būti mažesnis tuo atveju, kai valksmų biržėse negalima išdėstyti nurodytu atstumu dėl biržės pločio ar reljefo ypatumų. Tokiu atveju valksmų užimamas plotas negali viršyti 24 % biržės ploto. Kertant brandžius minkštųjų lapuočių medžius pušnyuose ir privačiuose miškuose kertant drebulės, baltalksnius, blindes ir gluosnius medynuose nebrandžiuose medynuose, kuriuose iš 1 ha iškertama mažiau kaip 40 m³, naujos valksmos

nekertamos. Kertant biržes, važinėti ne valksmomis draudžiama, išskyrus vienkartinį atvejus esant avariniam būtinumui;

20.5. vykdant pagrindinius kirtimus, privaloma vadovautis Miškų sanitarinės apsaugos ir Miško priešgaisrinės apsaugos taisyklių reikalavimais.

21. Kirtaviečių valymo reikalavimai:

21.1. valant kirtavietes, siekiama sudaryti palankias dirvos ruošimo, miško žėlimo ir atkūrimo sąlygas, užtikrinti priešgaisrinę saugumą, miško sanitarinę apsaugą ir racionaliai panaudoti smulkia medieną bei kirtimo atliekas;

21.2. kirtaviečių valymo būdas nustatomas atsižvelgus į augavietės sąlygas, žmonių lankymąsi, gaisrų pavojų, miško atkūrimo sąlygas, kirtimo technologiją ir turimas technines priemones kirtavietėms valyti. Sulaužytas ir stipriai pažeistas pomiškis iškertamas ir šalinamas kartu su kirtimo atliekomis. Būtina pašalinti pomiškį dengiančias šakas. Deginant kirtimo atliekas, būtina išsaugoti nuo ugnies pažeidimo perspektyvų pomiškį ir nekirstinus medžius. Deginti į krūvas nesurinktas kirtimo atliekas draudžiama. Atliekų krūvos pradedamos deginti nuo periferinės kirtavietės dalies ir paliktų augti medžių grupių;

21.3. kirtaviečių valymo būdai ir terminai nurodomi leidime miškui kirsti. Jeigu kirtimo atliekų nenumatoma panaudoti, plyno kirtimo biržės valomos šiais būdais:

a) nederlingose kerpšilio ir brukniašilio tipų (Ša, Na) augavietėse šakas rekomenduojama susmulkinti ir paskleisti kirtavietėje;

b) taikant sortimentinę kirtimo technologiją ir medienai ištraukti naudojant medvežes bei savikroves priekabas, šakos kirtimo metu klojamos valksmuose. Išvežus sortimentus, iš tarpvalksmių iškertamas trakas, sulaužytas ir neperspektyvus pomiškis, kuris kartu su likusiomis šalia valksmo šakomis sumetamas ant jo;

c) kertant šlapiose augavietėse ir medieną traukiant stiebais, šakos kirtimo metu taip pat sumetamos valksmuose ir suspaudžiamos traktoriais;

d) naudojant kitas technologijas, kur šakas sumesti į valksmus netikslinga, jos sumetamos į krūvas ir sudeginamos gaisrams nepavojingu laiku arba paliekamos supūti;

e) susmulkintos arba nesusmulkintos šakos gali būti išvežamos iš biržės, siekiant jas panaudoti kaip medienos kurą ar kitoms reikmėms.

PAGRINDINIŲ KIRTIMŲ YPATUMAI MAŽO PLOTO IR PRIVAČIUOSE MIŠKUOSE

22. Atskiruose mažo ploto (iki 10 ha) miškeliuose pirmenybė teikiama atvejiniais ir atrankiniais kirtimams. Kertant plynai, rekomenduojamos mažesnio pločio ir ploto biržės. Pavieniuose iki 5 hektarų laukų apsauginiuose miškuose, nutolusiuose daugiau kaip 400 metrų nuo artimiausio miško, ne mažesnio kaip 10 ha, plyni pagrindiniai kirtimai draudžiami. Ši nuostata netaikoma gryniesiems pušynams, drebulynams, juodalksnynams ir baltalksnynams. Šiuose medynuose plyni pagrindiniai kirtimai leidžiami ne didesnėmis kaip 2 hektarų biržėmis, taikant pušynams 15 metų, kitų rūšių medynams – 10 metų šliejimo periodą. Pavienis iki 2 hektarų miškas gali būti plynai nukirstas per 2 kartus, o didesnio ploto – ne mažiau kaip per 3 kartus.

Iki 5 ha ploto atskiruose miškeliuose projektuojant siauras biržes, leidžiama projektuoti „užkirtimus“, paliekant kulisas, ne siauresnes už projektuojamų biržių plotį.

23. Miško masyve, susidedančiame iš grupės smulkių privačių miško valdų, pageidautina kirtimus planuoti vienu metu, nepažeidžiant gretimų valdų savininkų interesų. Kiekvienam savininkui kirtimai projektuotini taip, kad nebūtų užkirstos galimybės per artimiausius 5 metus gretimose valdose projektuoti ir kirsti pagrindinių kirtimų biržes.

PAGRINDINIŲ MIŠKO KIRTIMŲ KOKYBĖS KONTROLĖ IR ATSAKOMYBĖ UŽ TAISYKLIŲ REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMĄ

24. Kirtimų kokybę tikrinama įvertinant darbų atitikimą šių taisyklių reikalavimams (4 priedas).

25. Miškų valdytojai, savininkai, naudotojai ir medienos ruošėjai už šių taisyklių nesilaikymą atsako Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Pagrindinės sąvokos

Tikslinė medžių rūšis – tai medžių rūšis, kuri pagal savo augimo našumą, medienos kokybę ir miškų funkcinę paskirtį labiausiai atitinka konkrečias augaviečių sąlygas.

Tikslinis medynas – tai medynas, kurio rūšinė sudėtis ir forma (ardiškumas) našumo, kokybės, tvarumo ir ekologiniu bei dirvožemio potencinio derlingumo panaudojimo atžvilgiu labiausiai atitinka augavietės sąlygas, miško ūkinę paskirtį ir ūkininkavimo ekonominius bei techninius reikalavimus.

Blogos sanitarinės būklės medynas – tai medynas, kuriame daug sausuolių, išverstų, nulaužtų, džiūstančių ar kitaip stipriai pažeistų medžių, kuriuos pašalinus, likę gyvybingi medžiai sudarytų 0,4 ar mažesnio skalsumo medyną.

Taksacinis sklypas – tai vienalytis ar panašus pagal miško taksacinius rodiklius bei miško funkcinę paskirtį sklypas, kuriam taikytinos vienodos miško ūkinės priemonės.

Biržių seka – tai laipsniškas biržinės sistemos medynų amžiaus (aukščio) didėjimas vyraujančių vėjų kryptimi, t. y. kai jaunesni medynai dengia nuo vėjų senesnius. Laipto tarp gretimų medynų aukštis 1–5 metrai. Formuojamoje biržių sekoje medynų skaičius nustatomas jų poūkio kirtimo apyvartos amžių dalijant iš dengiamojo ir dengiančiojo medynų amžiaus skirtumo. (Pvz., kai šis skirtumas lygus 20 metų, o kirtimo amžius – 100 metų, tai suformuotoje sekoje medynų amžiaus pakopų turėtų būti 5 (100:20).

Plynas pagrindinis kirtimas – tai pagrindinių miško kirtimų būdas, kai pagal kirtimų taisyklėmis nustatytus normatyvus suprojektuotame ir atribotame miško plote, ne mažesniame kaip 0,1 ha, iškertami visi medžiai, išskyrus biologinės įvairovės požiūriu paliekamus medžius, sėklinius medžius bei saugomą pomiškį, arba kai paliekamo po kirtimų medyno skalsumas tampa ne didesnis kaip 0,2.

Kiti plyni kirtimai – tai kirtimai, kai iškertami visi medyną ar jo dalį sudarantys medžiai arba kai paliekamo po kirtimų medyno skalsumas tampa ne didesnis kaip 0,2 nepriklausomai nuo medyno amžiaus ne mažesniame kaip 0,1 ha plote.

Miško kirtimų apribojimai aplink retų paukščių lizdavietes

Aplink retų paukščių lizdavietes draudžiami plyni ir neplyni pagrindiniai kirtimai lentelėje nurodytu spinduliu. Derinant zonos, kurioje nevykdomi pagrindiniai kirtimai, ribas su natūraliomis ribomis ir taksacinių miško sklypų ribomis, atstumas nuo lizdavietės gali būti didinamas arba mažinamas iki 25 proc. Kiti kirtimai draudžiami nuo balandžio 1 d. iki rugsėjo 1 d.

Metrais nuo lizdavietės	Saugomos lizdavietės
200	Erelio žuvininko, juodojo gandro, didžiojo apuoko
150	Gyvatedžio, didžiojo erelio rėksnio, kilniojo ir jūrinio erelių, sakalo keleivio
100	Juodojo ir rudojo peslio, vapsvaėdžio, mažojo erelio rėksnio, vištvanagio, gervės
50	Startsakalio, pelėsakalio, sketsakalio

Kurtinių tuokvietėse draudžiami plyni kirtimai. Kurtinių tuokviečių apsaugos zonose plynų kirtimų biržių plotas negali būti didesnis kaip 2 ha. Biržėse palikti pavienius stambius, šakotus medžius (ne mažiau kaip 10 tokių medžių 1 ha). Kurtinių tuokvietėse ir jų apsaugos zonose nuo sausio 1 d. iki rugpjūčio 1 d. draudžiami visi kirtimai, išskyrus sanitarinius miško kirtimus masinių miško kenkėjų antplūdžio metu, ir kiti ūkiniai darbai.

Vykdamas kirtimus palikti biržėse medžius, kuriuose yra kitų retųjų paukščių lizdai, ir apie juos koncentruoti biologinės įvairovės apsaugai paliekamų medžių grupes.

3 priedas

Pomiškio kiekis, pakankamas naujam medynui atkurti

Nurodytas pomiškio kiekis rodo savaiminį atžėlimą, pakankamą, kad iš jo būtų galima suformuoti naują medyną, jei bus išsaugota bent 70% pomiškio. Kai pomiškio mažiau, bet jo kiekis ne mažesnis kaip 1/3 nurodytojo lentelėje, pomiškį tikslinga išsaugoti. III miškų grupėje perspektyvaus pomiškio kiekis, pakankamas naujam medynui atkurti, mažinamas 20 proc.

Augavietės sąlygos (dtg – miško tipai)	Skaitiklis – pakankamas perspektyvaus saugotino skirtingo aukščio pomiškio kiekis tūkst. vnt./ha, vardiklis – dirbtinai įveistų želdinių medelių kiekis							
	pušis		eglė		ąžuolas, liepa		uosis, klevas	
	iki 0,5 m	per 0,5m	iki 0,5 m	per 0,5m	iki 0,5 m	per 0,5 m	iki 1,0 m	per 1,0 m
Nae – kerpšilis, Na – brukniašilis	10	8	-	-	-	-	-	-
Kitos augaviečių sąlygos	8	6	6/4	4/3	6	4	8	5

Pastaba. Lentelės duomenimis reikia vadovautis miškotvarkos specialistams, projektuojantiems biržes.

4 priedas

Pagrindinių miško kirtimų vertinimas

1. Pagrindinių miško kirtimų vertinimo tikslas – nustatyti atliktų darbų kokybę.
2. Siekiant įvertinti pagrindinių kirtimų (plynų ir neplynų) kokybę, valdose, kurių plotas yra iki 100 ha, turi būti patikrintos visos einamųjų metų pagrindinių kirtimų biržės, valdose, kurių plotas didesnis kaip 100 ha, turi būti patikrinta ne mažiau kaip 50 proc. einamųjų metų pagrindinių kirtimų biržių plotas.
3. Kokybė vertinama balais: gerai – 3, patenkinamai – 2, blogai – 1.
4. Plynų ir neplynų kirtimų kokybė vertinama atskirai (1 ir 2 lentelės).

1. Lentelė. Plynų kirtimų kokybės vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Vertinimo rodiklis	Įvertinimas balais			Vertės koeficientas (V)
		Gerai (3)	Patenkinamai (2)	Blogai (1)	
1.	Medynų amžiaus atitikimas taisyklių reikalavimams	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,6
2.	Biržės parametrų pagrįstumas (plotis, plotas, biržės ir kirtimo kryptis, šliejimo periodas)	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,6
3.	Kirtimų vykdymo laikas	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4
4.	Kirtimo būdo parinkimas	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4
5.	Išsaugota perspektyvaus tikslinių medžių rūšių pomiškio, %	>70	70–50	<50	0,4
6.	Valksmų plotas biržėje, %	<20	20–24	>24	0,4
7.	Palikta biologinės įvairovės išsaugojimui tinkamų medžių (skaičius 1 ha)	≥7	-	<7	0,4
8.	Kirtimo atliekų sutvarkymas	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4

2. Lentelė. Neplynų kirtimų kokybės vertinimo rodikliai

Eil. Nr.	Kokybės rodiklis	Įvertinimas balais			Vertės koeficientas (V)
		Gerai (3)	Patenkinamai (2)	Blogai (1)	
1.	Medynų amžiaus atitikimas taisyklių reikalavimams	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,6
2.	Biržės parametrų pagrįstumas (plotis, plotas, biržės ir kirtimo kryptis, šliejimo periodas)	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,6
3.	Atvejiniais kirtimais paliktas skalsumas paskutiniam atvejui:				
	a) pušnyuose (supaprastinti dviejų atvejų)	0,2–0,3	0,1–0,2 arba 0,3–0,4	<0,1 arba >0,4	0,6
	b) eglynuose	≥0,5	-	<0,5	0,6
	c) kituose medynuose	>0,4	-	<0,4	0,6
4.	Išsaugota perspektyvaus tikslinių medžių rūšių pomiškio ar II ardo, %	>70	70–50	<50	0,6
5.	Kirtimo būdo parinkimas	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4

6.	Kirtimų vykdymo laikas	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4
7.	Valksmų plotas biržėje, %	<20	20–24	>24	0,4
8.	Po paskutinio kirtimų atvejo palikta biologinės įvairovės išsaugojimui tinkamų medžių (skaičius 1 ha)	≥7	-	<7	0,4
9.	Kirtimo atliekų sutvarkymas	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4
10.	Miško sanitarinės apsaugos taisyklių laikymasis	Atitinka taisyklių reikalavimus	-	Neatitinka taisyklių reikalavimų	0,4

5. Tais atvejais, kai, vertinant plynų kirtimų kokybę, bet kuris 1–2 vertinimo rodiklis įvertinamas blogai, o vertinant neplynų kirtimų kokybę bet kuris 1–4 vertinimo rodiklis įvertinamas blogai, visa biržė vertinama blogai. Kitais atvejais biržės įvertinimas apskaičiuojamas pagal formulę:

$$K_i = \frac{\sum_{l=1}^n K_l \times V_l}{\sum_{l=1}^n V_l},$$

kur:

K_i – biržės įvertinimas balais;

K_l – l-tojo vertinimo rodiklio įvertinimas;

V_l – l-tojo vertinimo rodiklio vertės koeficientas;

n – vertinimo rodiklių skaičius.

6. Visų vykdytų pagrindinių miško kirtimų kokybę vertinama pagal formulę:

$$K = \frac{\sum_{i=1}^n K_i \times S_i}{\sum_{i=1}^n S_i},$$

kur:

K – pagrindinių miško kirtimų įvertinimas balais;

K_i – i-tosios biržės įvertinimas balais;

S_i – i-tosios biržės plotas;

n – patikrintų biržių skaičius.
